

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΟΧΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ**

**Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.:266**

**Για τη Διοικητική Υποστήριξη
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/νση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Π.Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΚΟΙΝ. : Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΘΕΜΑ: Μαζική τροφική δηλητηρίαση μαθητών σχολείων της Λαμίας μετά από κατανάλωση συσκευασμένου σχολικού γεύματος

ΣΧΕΤ: Η αριθ. πρωτ. **4850 /22.05.2024** Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης, που κατατέθηκε στη Βουλή από τους βουλευτές κ. Ακρίτα Έλενα, Νοτοπούλου Κατερίνα, Αποστολάκη Ευάγγελο, Αυλωνίτη Αλέξανδρο-Χρήστο, Βέττα Καλλιόπη, Γαβρήλο Γιώργο, Δούρου Ειρήνη (Ρένα), Κασιμάτη Νίνα, Κεδίκογλου Συμεών, Κόκκαλη Βασίλη, Λινού Αθηνά, Μάλαμα Κυριακή, Μπάρκα Κωνσταντίνο, Παπαηλιού Γιώργο, Παππά Νίκο, Παππά Πέτρο, Πούλου Παναγιού (Γιώτα), Χρηστίδου Ραλλία και Ψυχογιό Γιώργο, και όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου μας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα :

1.Σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν.4455/2017 (Α' 22), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 77 του ν.4756/2020 (Α' 235) και μετά την έκδοση του Π.Δ. 77/2023 (Α' 130), το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας συντονίζει και εποπτεύει το διατροφικό πρόγραμμα «Σχολικά Γεύματα». Το πρόγραμμα έχει ως αντικείμενο την εξυπηρέτηση αναγκών σίτισης μαθητών σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης με την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων.

Με την αριθμ.Δ14/οικ.21446/488/2018 (1299 Β') απόφαση της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και στη συνέχεια με την παρ. 1 του άρθρου 83 του Ν.4611/2019 (73 Α'), ανατέθηκε στον ΟΠΕΚΑ η υλοποίηση, εκτέλεση και διαχείριση του εν λόγω Προγράμματος.

Στο πλαίσιο της άνω αρμοδιότητας, ο Οργανισμός, ενεργώντας ως εντολοδόχος του επιβλέποντος Υπουργείου, προέβη στην διενέργεια ανοικτού διαγωνισμού (Διακήρυξη 6/2021)

με αντικείμενο την παροχή, σε ημερήσια βάση, υπηρεσιών παρασκευής-συσσκευασίας και διανομής ζεστών γευμάτων, σε μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τα σχολικά έτη 2021-2022, 2022-2023 και με δικαίωμα προαίρεσης, το οποίο ασκήθηκε για το σχολικό έτος 2023-2024.

Τα σχολικά γεύματα παραλαμβάνονται καθημερινά στις σχολικές μονάδες από τριμελείς επιτροπές παραλαβής εκπαιδευτικών. Σε περίπτωση παρατυπιών ως προς την υλοποίηση του προγράμματος (όπως π.χ. η μη παράδοση γευμάτων, η καθυστερημένη παράδοση, παράδοση σε λάθος θερμοκρασία ή αντίθετα με τα πρωτόκολλα συσκευασίας και διανομής, παράδοση αλλοιωμένων γευμάτων κ.ά.) ο ΟΠΕΚΑ επιβάλλει κυρώσεις και ποινικές ρήτρες στους αναδόχους, κάτι το οποίο έχει συμβεί στο παρελθόν κατά την υλοποίηση του προγράμματος.

Κατά την εκτέλεση του προγράμματος διενεργούνται έλεγχοι από κλιμάκια της Δ/νσης Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ. Τα κλιμάκια του ΟΠΕΚΑ μπορούν να κάνουν διοικητικό έλεγχο ως προς την τήρηση του διατροφολογίου, ποσοτικό έλεγχο των μερίδων, μακροσκοπικό δειγματοληπτικό έλεγχο του γεύματος, θερμομέτρηση και έλεγχο ως προς τις συνθήκες μεταφοράς και το χρόνο παράδοσης. Οι ελεγκτές του ΟΠΕΚΑ δεν έχουν αρμοδιότητα και δυνατότητα για πλήρη υγειονομικό έλεγχο.

Για αυτό το λόγο, κατά την έναρξη υλοποίησης του Προγράμματος κάθε σχολική χρονιά ο ΟΠΕΚΑ γνωστοποιεί τα στοιχεία των αναδόχων και των σχολικών μονάδων στον ΕΦΕΤ και το Υπουργείο Υγείας (Δ/νση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος), και τους ζητά εγγράφως τη διενέργεια ελέγχων για την τήρηση των γενικών απαιτήσεων υγιεινής και ασφάλειας και των λοιπών απαιτήσεων της νομοθεσίας περί τροφίμων και την κοινοποίηση των σχετικών πορισμάτων στον Οργανισμό.

2. Ο ΟΠΕΚΑ διαθέτει τα στοιχεία των ελέγχων που ο ίδιος πραγματοποιεί, καθώς και όσες ενημερώσεις του έχουν κοινοποιηθεί από τους άλλους αρμόδιους ελεγκτικούς φορείς. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος βάσει του ανωτέρω διαγωνισμού, οι έλεγχοι που έχει διενεργήσει η αρμόδια Υπηρεσία του ΟΠΕΚΑ ή του έχουν γνωστοποιηθεί, είναι οι ακόλουθοι:

Σχολικό Έτος	ΦΟΡΕΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ
	Δ/νση Επιθεώρησης ΟΠΕΚΑ	Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας - Τμήματα Υγειονομικού Ελέγχου (Περιφέρειες)	
2021-2022	3	0	3
2022-2023	14	30	44
2023-2024	10	51	61
ΣΥΝΟΛΟ	27	81	108

Διευκρινίζεται ότι ελέγχους διενεργεί και ο ΕΦΕΤ. Μάλιστα, σύμφωνα με το από 1.12.2023 έγγραφό του, έχουν διενεργηθεί, για το διάστημα από τον Φεβρουάριο του 2019 μέχρι το Νοέμβριο του 2023, 28 έλεγχοι σε μονάδες παραγωγής όλων των αναδόχων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Τα πορίσματα ελέγχου του ΕΦΕΤ δεν κοινοποιούνται στον ΟΠΕΚΑ, λόγω των διατάξεων του άρθρου 5 του Ν.2741/1999, όπως ισχύουν, με τις οποίες θεσπίζεται για τον ΕΦΕΤ κανόνας εμπιστευτικότητας ως προς τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις ελέγχου των επιχειρήσεων τροφίμων.

Ειδικότερα, ως προς την εταιρεία «ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ LOGISTICS Α.Ε.», οι έλεγχοι που έχουν διενεργηθεί ή έχουν γνωστοποιηθεί, είναι:

- Οι δύο (2) έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν στις εγκαταστάσεις της εταιρείας, από την Δ/νση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, στις 17.11.2022 και στις 07.06.2023.
- Οι δύο (2) έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν σε σχολικές μονάδες που σιτίζονται από την εν λόγω εταιρεία, από την Δ/νση Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο του 2023.
- Ο έλεγχος που διενήργησε η Δ/νση Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ στις 06.06.2023 στο 16ο δημοτικό σχολείο Λαμίας, κατόπιν καταγγελίας.
- Ο έλεγχος που διενήργησε η Δ/νση Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ, μετά την τροφική δηλητηρίαση της 16ης Μαΐου 2024.
- Οι έλεγχοι στους οποίους προέβη ο ΕΦΕΤ, μετά την τροφική δηλητηρίαση της 16ης Μαΐου 2024, ανταποκρινόμενος στην κατεπείγουσα ενημέρωση που έλαβε από τον ΟΠΕΚΑ.

Σημειώνεται ότι σε κάθε περιστατικό καταγγελίας ή αναφοράς από τρίτους, γονείς ή συλλόγους γονέων, σχετικά με την εκτέλεση του προγράμματος, ο ΟΠΕΚΑ, με γνώμονα τη διασφάλιση της υγιεινούς και ασφαλούς διατροφής των παιδιών, διαβιβάζει την καταγγελία στη Διεύθυνση Επιθεώρησης για έλεγχο ή και στις αρμόδιες υγειονομικές αρχές. Σε κάθε περίπτωση ζητούνται άμεσα από τον ΟΠΕΚΑ έγγραφες εξηγήσεις από την εταιρεία.

Ειδικότερα, ως προς τις καταγγελίες / συμβάντα που αφορούν στην εν λόγω εταιρεία:

- Κατά την εκτέλεση του Προγράμματος 2022-2023, διαβιβάστηκε στον ΟΠΕΚΑ καταγγελία υγειονομικού περιεχομένου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 16ου ΔΣ Λαμίας. Η καταγγελία διαβιβάστηκε στην Δ/νση Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ για διενέργεια ελέγχου και συντάχθηκε έγγραφο προς τον Ανάδοχο για παροχή εξηγήσεων. Ο Ανάδοχος αντέκρουσε εγγράφως τις αναφορές του Συλλόγου, προσκομίζοντας, μεταξύ άλλων, πόρισμα ελέγχου του ΕΦΕΤ, στο οποίο αναφέρει ότι «η επιχείρηση πληροί σε γενικές γραμμές τις απαιτήσεις της νομοθεσίας». Επίσης, κλιμάκιο της Δ/σης Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ μετέβη στο 16ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας για έλεγχο, χωρίς να διαπιστώσει παράβαση.
- Από δημοσιεύματα της 22.05.2024 περιήλθε στην αντίληψη της αρμόδιας Υπηρεσίας μας ότι υπήρξε και επιστολή του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του 11ου δημοτικού σχολείου Λαμίας, προς την εταιρεία. Η αρμόδια Υπηρεσία μας με το από 25.05.2024 μήνυμά της προς τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Φθιώτιδας ζήτησε να λάβει γνώση του περιεχομένου του εγγράφου καθώς και τυχόν περαιτέρω ενεργειών. Η ΔΙΠΕ Φθιώτιδας με το από 26.05.2024 απαντητικό της ενημέρωσε ότι, κατά τον προβλεπόμενο έλεγχο της Τριμελούς Επιτροπής Παραλαβής των σχολικών γευμάτων της εν λόγω σχολικής μονάδας, δεν σημειώθηκε κάποια παρέκκλιση στην όλη διαδικασία, ότι στα πρακτικά παραλαβής των γευμάτων δεν αποτυπώθηκε κάποιο πρόβλημα ως προς την καταλληλότητά τους, ότι η ανάδοχος εταιρεία απάντησε εγγράφως στο σύλλογο και ότι δεν απαιτήθηκαν περαιτέρω ενέργειες από τη ΔΙΠΕ.
- Μετά την τροφική δηλητηρίαση της 16ης Μαΐου 2024, ο ΟΠΕΚΑ έστειλε κλιμάκιο επιθεώρησης στις 17 Μαΐου στη Λαμία, συνέλεξε δείγματα γευμάτων από σχολεία και γονείς και τα έστειλε για εργαστηριακό έλεγχο. Επίσης, μετά την πυρκαγιά στο εργοστάσιο της εταιρείας, ο ΟΠΕΚΑ ζήτησε άμεσα από τον ΕΦΕΤ και τη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας και το Τμήμα Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας τον έλεγχο στη μονάδα παραγωγής της επιχείρησης. Με την έκδοση απόφασης του ΕΦΕΤ για την αναστολή έγκρισης της εγκατάστασης παραγωγής μαγειρεμένων φαγητών της επιχείρησης με την επωνυμία «ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ LOGISTICS Α.Ε.», ο ΟΠΕΚΑ αποφάσισε την αναστολή της διάθεσης των σχολικών γευμάτων στα σχολεία της Λαμίας.

3. Ως προς τις προβλεπόμενες προδιαγραφές, σας ενημερώνουμε ότι η παραγωγή, μεταποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, μεταφορά και διακίνηση των γευμάτων πραγματοποιείται με υγιεινό τρόπο και οι αντίστοιχες επιχειρήσεις τροφίμων θα πρέπει να εφαρμόζουν, διατηρούν και αναθεωρούν διαδικασίες HACCP, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις. Σύμφωνα με τη διακήρυξη του διαγωνισμού (<https://opeka.gr/wp-content/uploads/2021/04/ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ-6-2021ΚΗΜΔΗΣ.pdf>), τίθενται από τον ΟΠΕΚΑ πολύ αυστηρά πρότυπα διασφάλισης ποιότητας (βλ. παράγραφο 2.2.7), καθώς και αυστηρές τεχνικές προδιαγραφές (βλ. Παράρτημα 1) - Συστήματα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων (HACCP) στις εγκαταστάσεις στις οποίες θα παρασκευάζονται και θα συσκευάζονται τα γεύματα και σύστημα ιχνηλασιμότητας τροφίμων με συγκεκριμένα ISO και πρότυπα.

Ειδικότερα:

- Τα σχολικά γεύματα παράγονται την ίδια ημέρα με την διανομή (cook&serve), αποκλειόμενης της μεθόδου ψύξης ή προκατάψυξης.
- Τα γεύματα παραδίδονται στους μαθητές σε αεροστεγώς κλειστές ατομικές συσκευασίες.
- Το ψωμί και το φρούτο είναι συσκευασμένα σε κλειστά ατομικά σελοφάν.
- Η μεταφορά των γευμάτων, γίνεται σε ειδικά θερμικά κιβώτια (θερμομόξ/ισοθερμικοί περιέκτες), ώστε να διατηρείται η προβλεπόμενη θερμοκρασία.
- Τα γεύματα προβλέπεται να παραμένουν σε θερμομόξ/ισοθερμικούς περιέκτες μέχρι την παράδοση στους μαθητές.
- Τα οχήματα μεταφοράς πληρούν όλους τους κανόνες υγιεινής και ασφαλούς διακίνησης προϊόντων και υπόκεινται σε ελέγχους από ειδικά κρατικά κλιμάκια.
- Η παραλαβή τους στις σχολικές μονάδες γίνεται από τριμελείς επιτροπές παραλαβής, οι οποίες ελέγχουν την θερμοκρασία των γευμάτων και μακροσκοπικά χαρακτηριστικά.

Περαιτέρω, σε κάθε νέα διαγωνιστική διαδικασία αξιοποιούμε την εμπειρία από τη διαχείριση του Προγράμματος και αναβαθμίζουμε τη διαδικασία παροχής της υπηρεσίας σε όλα τα στάδια.

Ζυγίζοντας τα δημοσιονομικά δεδομένα, κατορθώσαμε την επέκταση του προγράμματος σχολικών γευμάτων σε επιπλέον 20 δήμους – από τους οποίους οι μισοί είναι στις πληγείσες περιοχές της Θεσσαλίας –ενισχύοντας ταυτόχρονα τον αριθμό των γευμάτων που διατίθενται σε δήμους με αποδεδειγμένα αυξημένες ανάγκες. Γνωρίζουμε ότι εκεί ειδικά οι ανάγκες των οικογενειών παραμένουν πολύ μεγάλες. Κάθε μέρα περισσότερα από 231 χιλιάδες παιδιά δημοτικού σε συνολικά 153 δήμους της χώρας, βρίσκουν στο σχολείο τους ζεστό, ποιοτικό και θρεπτικό φαγητό.

Το Υπουργείο μέσω του ΟΠΕΚΑ θα διαθέσει ποσό 344.998.674,00€ για να εξασφαλιστεί καθημερινά η παροχή των σχολικών γευμάτων σε 231.062 μαθητές από 217.267 που στηρίζει σήμερα το πρόγραμμα.

Οι δήμοι της χώρας στους οποίους υλοποιείται το πρόγραμμα αυξάνονται από 133 σε 153.

Συγκεκριμένα, μετά από αυστηρή ιεράρχηση αναγκών στη βάση συγκεκριμένων κριτηρίων προστέθηκαν στην περιοχή της Θεσσαλίας οι δήμοι Αλμυρού, Ζαγοράς-Μουρεσίου, Νοτίου Πηλίου, Αγιάς, Κιλελέρ, Τεμπών, Φαρκαδόνας, Παλαμά, Μουζακίου και Πύλης.

Παράλληλα, αυξάνεται ο αριθμός των γευμάτων που παρέχονται σε σχολεία των δήμων Βόλου, Λάρισας, Τρικκαίων, Καρδίτσας, Ελασσόνας, Φαρσάλων, Τυρνάβου και Σοφάδων.

Επιπλέον 10 Δήμοι προστέθηκαν στην υπόλοιπη Ελλάδα. Συγκεκριμένα οι Δήμοι Σπάρτης, Λεβαδέων, Πρεβέζης, Πηνειού (Ηλείας), Σικυωνίων, Σιντικής, Μεσσήνης, Ζαχάρως, Καλαμαριάς και Ηλιουπόλεως. Για την ένταξη των συγκεκριμένων 10 Δήμων στο πρόγραμμα ελήφθη υπόψη πολυκριτηριακή μελέτη ιεράρχησης

Σημαντικά θα αυξηθεί ο αριθμός των σχολικών γευμάτων σε μεγάλους δήμους που παρουσιάζουν αυξημένη απορρόφηση του προγράμματος. Όπως οι δήμοι, Κορυδαλλού, Νίκαιας-Αγ.Ι.Ρέντη, Πειραιά, Ηρακλείου, Καστοριάς-Ορεστικού-Νεστορίου κ.α.

Στο Δήμο Αθηναίων περισσότερες μερίδες θα διατίθενται στα σχολεία του 1ου, 5ου, 6ου και 7ου Δημοτικού Διαμερίσματος.

Ο ΟΠΕΚΑ, κατά το στάδιο του σχεδιασμού της διαγωνιστικής διαδικασίας, θέτει υπόψη των Υπουργών Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας τις Περιφερειακές Ενότητες, τους Δήμους, τα Δημοτικά Διαμερίσματα και τις Κοινότητες που θα εκτελεστεί το Πρόγραμμα.

Για την επιλογή των Τμημάτων της ανωτέρω Διακήρυξης του ΟΠΕΚΑ (αρ.1/2024), εφαρμόστηκε πολυκριτηριακή ιεράρχηση για τον προσδιορισμό εκείνων των Δήμων όπου υφίσταται εντονότερη χρεία κρατικής παρέμβασης, για την κάλυψη των πλέον ευάλωτων παιδιών, συνεκτιμώντας και τον αριθμό των Δήμων και των σχολικών μονάδων που ήδη συμπεριλαμβάνονταν στο Πρόγραμμα, των εγγεγραμμένων μαθητών, καθώς και τον διαθέσιμο προϋπολογισμό.

Τέλος, σε ό,τι αφορά το πλαίσιο λειτουργίας, ήδη στη νέα Διακήρυξη για τα σχολικά έτη 2024-2025, 2025-2026, 2026-2027 έχουν ληφθεί επιπλέον πρόνοιες για τα εξής:

- Πλήρης εναρμόνιση με το ενωσιακό δίκαιο ως προς την τήρηση κανόνων υγιεινής στη διαδικασία παρασκευής, συσκευασίας και διανομής των γευμάτων,
- Ενίσχυση συνεργασίας με τους αρμόδιους ελεγκτικούς μηχανισμούς (ΕΦΕΤ, Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας),
- Απαίτηση για αναλυτική καταγραφή των σταδίων ελέγχου από τις επιτροπές παραλαβής,
- Ποινικές ρήτρες ανάλογα με το είδος της παρέκκλισης, τη σοβαρότητα αυτής, τυχόν επαναληψιμότητα και την αξία της σύμβασης, μπορεί να ανέλθει και σε ποσό τριακοσίων χιλιάδων ευρώ (300.000,00) ανά περιστατικό,
- Πρόβλεψη για λήψη δείγματος από κλιμάκια Επιθεώρησης του ΟΠΕΚΑ, προκειμένου να σταλεί για εργαστηριακό έλεγχο με επιβάρυνση του αναδόχου,
- Συνεργασία ΟΠΕΚΑ με ΕΟΔΥ για διενέργεια τακτικών συστηματικών εργαστηριακών ελέγχων γεύματος που παραδίδεται προς κατανάλωση στα παιδιά με δαπάνες του αναδόχου.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ